

El deute dels Estats Units amb Libèria

ELLEN JOHNSON SIRLEAF

La primera vegada que els liberians van poder votar en eleccions multipartidistes vaig veure dones grans que caminaven fins als col·legis electorals, situats fora del seu poble, enmig d'una calor paorosa. En aquell moment, el símbol del meu partit era un gall, i recorde que la gent que s'arreglerava a les cues dels col·legis cloquejaven quan passava, fent anar els colzes a costat i costat dels cosos, en senyal de suport. Qualsevol que haguera vist aquesta imatge d'entusiasme, com ara jo, pensaria que els liberians ens deliem per la democràcia.

Això va ser al 1985. Malauradament, els militars van manipular les urnes i van cremar-ne d'altres, i Samuel Doe, un sergent que ja havia fet un colp d'estat al 1980, es va declarar vencedor. Les esperances que encara ens quedaven als liberians se'n van anar en orris en veure com el Govern americà reconeixia aquests resultats. Segurament hi havia molta ironia en les paraules de Chester Crocker, l'ajudant del secretari d'Estat de l'administració Reagan per als afers africans, quan lloava Doe perquè només s'havia adjudicat el 51 per cent dels vots. Allò era inaudit: "A la resta d'Àfrica, va dir, els governants solen declarar-se guanyadors per un 95 o un 100 per cent dels vots."

Aquests dies, des d'Accra (Ghana), on participe en les converses de pau que han d'amansir el meu país, he recordat aquesta traïció. Libèria, que va ser creada el 1847, com se sol recordar, per uns esclaus americans emancipats, perquè actuara com a guia de la democràcia a l'Àfrica, ha degenerat en un estat constant de violència i de "llibertat per tothom". L'única política que s'hi ha dut a terme, quan el conflicte ja era ben present a la capital, Monròvia, ha estat aquesta batalla campal entre adolescents guerrillers. Si els EUA hagueren respectat la voluntat dels votants liberians al 1985, ara no estaríem tan desesperats. El fracàs de l'oposició al frau electoral de Doe va desacreditar el procés democràtic en si mateix, i va afavorir la competició cada vegada més bèstia pel poder.

Encara gosem tenir esperances, però: la setmana passada, el president, Charles

"Si l'administració dels EUA no s'ocupa primer de fer la política ben feta, qualsevol intervenció militar posterior fracassarà estrepitosament. Fins ara, la política de Washington ha estat nefasta. Libèria té alguns problemes fonamentals per tractar, si vol atènyer el somni dels fundadors: llibertat i participació política"

Taylor, que pateix una obsessió quasi psicopàtica pel poder, i que ha estat acusat per un tribunal creat per les Nacions Unides de crims de guerra a Sierra Leone, ha deixat el càrrec. Els estats africans occidentals hi han enviat tropes de pau i els Estats Units també han promès una certa ajuda militar. Les converses de pau inclouen no només el govern i les dues faccions rebels, sinó també divuit partits polítics i cinc organitzacions de la societat civil.

Després d'unes quantes setmanes de frustració, puc dir que les converses de pau han estat defectuoses i mal estructurades. Tot el procés es fa amb la mediació de la Comunitat Econòmica d'Estats Africans Occidentals i les reunions tenen lloc, sense ordre ni concert, per grups *ad hoc*, i només a vegades en forma de plenari. Malgrat tot, sóc optimista pel que fa a un acord a l'hora d'establir un futur govern de transició. He de ser-ho, perquè només així ens en sortirem.

Malauradament, també, els EUA han anat rebaixant el nivell de la representació diplomàtica que envien a les converses d'Accra. És un error molt greu: l'administració Bush ja hauria d'haver après una lliçó molt bàsica a l'Iraq, se-

gons la qual es demostra que la intervenció militar és l'estadi més fàcil de superar. El procés polític que en segueix —digueu-li la construcció d'un país, si voleu—, pot ser molt més dur.

El secretari general de les Nacions Unides, Kofi Annan, va designar Jacques Klein com a representant especial per a Libèria. Com que és antic oficial del Servei Exterior dels EUA, i general retirat de la Força Aèria nord-americana, els partits polítics liberians el veuen com a enviat virtual dels americans. A més, hi ha alguns alts càrrecs del Departament d'Estat que ens fan visites aïllades, però això no és prou. L'administració de George W. Bush hauria d'enviar de seguida un equip mediador d'alt nivell a Accra, per supervisar tot el procés.

Si l'administració no s'ocupa primer de fer la política ben feta, qualsevol intervenció militar posterior fracassarà estrepitosament. Fins ara, la política de Washington ha estat nefasta. Libèria té alguns problemes fonamentals per tractar, si vol atènyer el somni dels fundadors: llibertat i participació política. Primer, cal que tornem a la gent el sentiment de confiança i d'esperança que han perdut, especialment aquests joves xics i xiques que s'han vist abocats a fer la guerra. Després, hem de reconstruir les institucions per assegurar-ne la credibilitat i la transparència; hem de reestructurar el sistema econòmic, perquè no continue dominat per una elit reduïda; hem d'afavorir un diàleg nacional i hem de fer unes eleccions que acaben amb aquesta funesta tradició de governs col·listes.

Necessitem l'ajuda de Washington per construir un govern de transició creïble, que no es guie només pel criteri de la pròpia cobdícia. Després de la traïció del 1985, els Estats Units ens deuen, com a mínim, aquest gest.

Ellen Johnson Sirleaf és economista i exministra d'Economia de Libèria, i va quedar segona a l'elecció de candidat presidencial al 1997
© The New York Times—EL TEMPS
Traducció: Maite Insa